

Македонски телекомуникации АД Скопје
Консолидирани Финансиски Извештаи
За годините кои завршуваат на 31 декември 2002 и 2001
Со независен Извештај на ревизорот

Извештај од ревизорите
до Одборот на Директори на
АД Македонски Телекомуникации - Скопје

Извршивме заедничка ревизија на приложениот биланс на состојба на АД Македонски Телекомуникации - Скопје (во понатамошниот текст "Групацијата") на 31 декември 2002 година и поврзаните со него консолидиран биланс на успех, извештајот за промените во капиталот и резервите и паричните текови за годината што завршува на страните 1 до 22. Овие консолидирани финансиски извештаи се одговорност на раководството на Групацијата. Наша одговорност е да искажеме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Консолидираните финансиски извештаи на Групацијата за годината што завршува на 31 декември 2001 беа ревидирани единствено од страна на Deloitte & Touche, чиј извештај од 23 јануари 2002 година дава неквалификувано мислење.

Ние ја извршивме ревизијата во согласност со општо прифатените стандарди за ревизија во САД. Овие стандарди бараат да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека во финансиските извештаи нема погрешни прикажувања кој би можеле да имаат значајно влијание. Ревизијата вклучува проверка, преку тестирање на изворната документација врз основа на која се евидентирани износите во финансиските извештаи. Ревизијата, исто така вклучува вреднување на применетите сметководствени принципи и значајни проценки од страна на раководството, како и проценка на севкупната презентација на финансиските извештаи. Ние веруваме дека ревизиите што ги извршивме ни обезбедуваат разумна основа за нашето мислење.

Според нашето мислење, приложените консолидирани финансиски извештаи, ја прикажуваат реално, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Групацијата на 31 декември 2002 година, како и резултатите од работењето, промените во капиталот и резервите и паричните текови за годината што тогаш завршува, во согласност со Меѓународните сметководствени стандарди.

Примената на сметководствени принципи генерално прифатени во Соединетите Американски Држави ќе влијае на капиталот и резервите на 31 декември 2002 година и нето приходот за годините што тогаш завршуваат како што е наведено во белешката 22 кон консолидираните финансиски извештаи.

Deloitte & Touche DOOEL
Скопје, 20.01.2003

27 Март 5/3
1000, Скопје
Република Македонија

PricewaterhouseCoopers DOOEL
Скопје, 20.01.2003

Маршал Тито 12
Палата Македонија 4-ти кат
1000, Скопје
Република Македонија

Консолидиран биланс на успех

За годината што завршува на 31 декември 2002

Во илјада денари	Белешка	2002	2001
Реализација	1	16,928,320	15,017,209
Амортизација		(2,007,793)	(1,940,276)
Трошоци за вработените	2	(1,898,138)	(1,521,211)
Плаќање кон останати оператори		(1,308,116)	(1,351,256)
Останати расходи од работењето	3	(4,489,440)	(3,583,977)
Добивка од работењето		7,224,833	6,620,489
Нето расходи од финансирање	4	(131,214)	(694,532)
Добивка пред одданочување		7,093,619	5,925,957
Данок од добивка	5	(916,342)	(676,952)
Нето добивка за годината	14	6,177,277	5,249,005

Консолидиран биланс на состојба

На 31 декември 2002

Во илјада денари	Белешка	2002	2001
Средства			
Материјални вложувања	6	19,808,155	17,668,676
Аванси за материјални вложувања		15,976	39,151
Нематеријални вложувања	7	1,546,667	902,532
Вложувања	8	112,608	49,399
Долгорочни кредити	9	39,634	12,189
Одложени даночни средства	10	446,683	569,424
Вкупно нетекновни средства		21,969,723	19,241,371
Залихи	11	546,822	548,392
Побарувања од купувачи и останати побарувања	12	4,449,485	3,641,736
Побарувања за данок од добивка		142,356	294,973
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	13	1,742,352	1,165,974
Вкупно текновни средства		6,881,015	5,651,075
Вкупно средства		28,850,738	24,892,446
Капитал и обврски			
Акционерски капитал		9,583,888	9,583,888
Премија од издавање акции	2	540,659	540,659
Законски резерви		524,062	321,198
Акумулирана добивка		15,354,814	9,380,401
Вкупно капитал и резерви	14	26,003,423	19,826,146
Обврски			
Обврски за кредити	15	-	1,645,998
Обврски кон добавувачи и останати обврски		-	22,426
Вкупно нетековни обврски		-	1,668,414
Обврски за кредити	15	-	1,544,615
Обврски за данок на добивка		66,298	9,262
Обврски кон добавувачи и останати обврски	16	2,781,017	1,844,009
Вкупно тековни обврски		2,847,315	3,397,886
Вкупно капитал и обврски		28,850,738	24,892,446

Финансиските извештаи прикажани на страници 1 до 24 беа одобрени од страна на Одборот на директори на 11 февруари 2003 година и потпишани во нивно име од:

Attila Szendrei
Glaven izvr{en direktor

Bence Varady Szabo
Glaven finansov direktor

Консолидиран извештај за паричниот тек
За годината што завршува на 31 декември 2002

Во илјада денари	2002	2001
Оперативни активности		
Нето добивка пред одданочување	7,093,619	5,925,957
Корекции за:		
Амортизација	2,007,793	2,011,464
Кусоци	203	-
Ослободување на исправка на вредност кај вложување во акции расположиви за продажба 4	(70,530)	-
(Ослободување)/исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност 3	(58,543)	135,074
Промена во пазарната вредност на вложување во акции расположиви за продажба 4	7,631	-
Амортизација на одложени приходи	32,170	10,918
Расходи за сомнителни и спорни побарувања 3	421,355	342,096
Приходи од камата 4	(66,695)	(181,558)
Расходи од камата 4	187,405	427,821
Намлување на исправката за инвестиции во тек	(9,145)	-
Оперативна добивка пред промената во обртниот капитал	9,545,263	8,671,772
(Зголемување)/намалување на залихите	60,113	(535,858)
Зголемување на побарувањата	(1,206,553)	(1,545,461)
Зголемување на обврските	882,412	564,410
Парични средства добиени во работењето	9,281,235	7,154,863
Платени камати	(187,405)	(465,702)
Платен данок од добивка	(583,948)	(882,716)
Парични текови од оперативни активности	8,509,882	5,806,445
Инвестициони активности		
Набавка на материјални вложувања	(4,068,689)	(3,414,408)
Набавка на нематеријални вложувања	(713,462)	(1,027,749)
Одобрени кредити	(27,445)	(13,678)
Примени камати	66,695	181,558
Парични текови од инвестициони активности	(4,742,901)	(4,274,277)
Финансиски активности		
Отплата на кредити	(3,190,603)	(1,320,312)
Парични текови од финансиски активности	(3,190,603)	(1,320,312)
Нето зголемување на парични средства и еквиваленти на паричните средства	576,378	211,856
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 1 јануари	1,165,974	954,118
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 31 декември 13	1,742,352	1,165,974

Консолидиран извештај за промените во капиталот и резервите

Во илјади денари	Акционерски капитал	Премија ОД издавање акции	Законски резерви	Акумулирана добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2001	9,404,190	-	321,198	4,131,396	13,856,784
Нето добивка за годината	-	-	-	5,249,005	5,249,005
Емисија на нови акции	179,698	540,659	-	-	720,357
Состојба на 31 декември 2001	9,583,888	540,659	321,198	9,380,401	19,826,146
Состојба на 1 јануари 2002	9,583,888	540,659	321,198	9,380,401	19,826,146
Нето добивка за годината	-	-	-	6,177,277	6,177,277
Издвојување во законски резерви	-	-	202,864	(202,864)	-
Состојба на 31 декември 2002	9,583,888	540,659	524,062	15,354,814	26,003,423

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Значајни сметководствени политики

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на овие финансиски извештаи се прикажани долу.

Основна дејност

Овие консолидирани финансиски извештаи се поврзани со групацијата на АД Македонски телекомуникации, која ги вклучува АД Македонски телекомуникации - Скопје и Мобимак АД - Скопје (во понатамошниот текст "Групацијата"). АД Македонски телекомуникации, Скопје (во понатамошниот текст "Матично Друштво") е акционерско друштво кое обезбедува телекомуникациски услуги во Република Македонија.

Непосредна Компанија мајка на Групацијата е Magyar Tavkozlesi Rt. ("Matav") регистрирано во Унгарија. Крајната Компанија мајка е Deutsche Telecom AG регистрирана во Федерална Република Германија.

Почнувајќи од 1 Јули 2001 година, работата и средствата на мобилната телефонија на Македонски Телекомуникации беа префрлени во подружницата Мобимак АД во целосна сопственост на АД Македонски телекомуникации - Скопје (во понатамошниот текст "Подружница").

Регистрирана адреса на матичното друштво е ул. Орце Николов бб, 1000, Скопје, Република Македонија. Просечниот број на вработени во 2002 беше 3,699 (2001: 3,714).

(а) Извештај за усогласеност

Финансиските извештаи на Претпријатието се изготвени во согласност со

изискувањата на Меѓународните сметководствени стандарди (МСС) прифатени од Меѓународниот борд за сметководствени стандарди (ИАСБ) и интерпретациите издадени од Комитетот за интерпретации при ИАСБ.

(б) Основа за изготвување на финансиските извештаи

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари. Финансиските извештаи се изготвени врз основа на историски вредности, освен вложувањата расположиви за продажба кои се прикажани по објективна (фер) вредност. При изготвувањето на финансиските извештаи за целите на овој извештај, годишната сметка е рекласификувана и каде што беше потребно направени се корекции, за да биде во согласност со Меѓународните сметководствени стандарди. Изготвувањето на финансиските извештаи во согласност со МСС изискува раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во финансиските извештаи и белешките поврзани со нив. Стварните резултати може да се разликуваат од тие проценки. Сметководствените политики се конзистентно применети со оние од претходната година. Групацијата го усвои МСС 39 Финансиски инструменти во текот на 2001 година. Финансиските ефекти од усвојувањето на овој стандард се прикажани во консолидираните финансиски извештаи за претходната година.

(в) Основа на консолидација

(i) Подружници

Подружници се оние претпријатија кои се контролирани од страна на Компанијата мајка. Контролата постои кога Компанијата мајка има моќ, директно или индиректно да раководи со финансиските и оперативните политики на едно претпријатие со цел да се здобие со ползи од неговите активности. Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот кога ќе започне контролата до датумот на престанок на контролата.

(ii) Трансакции кои се елиминирани при консолидацијата

Трансакциите во рамките на групацијата како и нереализираните добивки кои произлегуваат од трансакциите во рамките на групацијата се елиминираат при изготвувањето на консолидираните финансиски извештаи.

(г) Трансакции во странска валута

Деловните промени во странска валута се искажуваат според курсот важечки на денот на деловната промена. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута се искажани според средниот курс важечки на денот на билансот на состојба, а печалбите и загубите произлезени според оваа основа се книжат во билансот на успех. Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута се искажани според курсот важечки на денот на деловната промена.

Девизните средства со кои што работи Групацијата се претежно американски долари (УСД), евра (ЕУР) и швајцарски франци. Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2002 и 2001 година беа како што следи:

	2002 МКД	2001 МКД
1 USD	58.60	69.17
1 DEM	-	31.17
1 EUR	61.07	60.96
1 CHF	41.98	41.11

(д) Материјални вложувања

(i) Сопствени средства

Материјалните вложувања се прикажуваат по набавна вредност намалени за акумулирана амортизација и загубите од оштетување (види сметководствена политика i). Набавната вредност на сопствено извршените работи кај материјалните вложувања ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

(ii) Последователен издаток

Последователни издатоци се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска полезност од материјалните вложувања. Сите останати издатоци се признаваат во билансот на успех како трошоци како што настануваат.

(iii) Амортизација

Амортизацијата на материјалните вложувања се обезбедува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот проценет полезен век на траење. На материјалните вложувања не им се пресметува амортизација се до нивното ставање во употреба. Земјиштето не се амортизира. Проценетите годишни стапки на амортизација се следните:

	2002	2001
	%	%
Надземни и кабелски ТТ линии	5	5
Автоматска телефонски централи	8	8
Базни станици	8	8
Згради	1-2	1-2
Компјутери	20	20
Електронски уреди	16	16
Мебел и друга канцелариска опрема	10-15	10-15
Високо фрекфентни и радио уреди	8	8
Механички уреди	11-14	11-14
Патнички и други возила	16	16
Камиони	20	20

(ѓ) Нематеријални вложувања

Нематеријалните вложувања набавени од Групацијата се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација (види подолу) и загубите од оштетување (види сметководствена политика *).

(i) Последователни издатоци

Останати последователни издатоци кај нематеријалните вложувања се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска полезност од нематеријалните вложувања. Сите останати издатоци се признаваат во билансот на успех како трошоци како што настануваат.

(ii) Амортизација

Амортизацијата на нематеријалните вложувања се обезбедува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот проценет полезен век на траење. Нематеријалните вложувања се амортизираат од денот на ставање во употреба. Проценетите годишни стапки на амортизација се следните:

	2002	2001
	%	%
Софтвер и лиценци	20	20
Концесија	20	20

(e) Вложувања

Вложувањата од страна на Групацијата се класифицираат како расположиви-за-продажба и се прикажани по објективна вредност, а резултантните добивки или загуби се признаени во билансот на успехот.

Последователно по првичното признавање, сите расположиви средства за продажба се прикажуваат по објективна вредност освен евентуалниот инструмент за кој нема понудена пазарна цена на активниот пазар и чијашто објективна вредност не може веродостојно да се измери се прикажува по набавна вредност, вклучувајќи ги намалени за трошоците при трансакција и исправката.

Вложувањата во акции расположиви за продажба се признаваат на денот кога се пренесени на Групацијата.

(ж) Залихи

Залихите се искажуваат по пониската од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

(з) Побарувања од купувачите и други побарувања

Побарувањата од купувачите и другите побарувања се искажани по набавна вредност намалена за загубите од оштетување (според сметководствена политика i).

(s) Парични средства и паричен еквивалент

Паричните средства и паричниот еквивалент се состојат од депозити по видување и средства во благајна со оригинален рок на достасаност од три или помалку од три месеци.

(и) Оштетување на средствата

Сметководствена вредност на средствата на Претпријатието, освен залихите (види сметководствена политика i), се проценуваат на секоја дата на која се сочинува билансот на состојбата за да се утврди дали постои индикација според која некое средство може да биде оштетено.

Доколку таква индикација постои се проценува надоместувачкиот износ на сред-

ството. Оштетување на средствата се признава кога сметководствената вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Оштетувањето на средствата се признава во билансот на успех.

(i) Пресметување на надоместувачкиот износ

Надоместувачкиот износ на другите средства претставува повисокиот износ од нивната нето продажна цена и употребната вредност. При проценка на употребната вредност, проценетите идни парични текови се намалени на нивната сегашна вредност со користење на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средствата. За едно средство кое не создава во голема мера независни парични приливи, надоместувачкиот износ се утврдува за единицата која создава готовина, а на која што и припаѓа средството.

(ii) Намалување на исправката на вредноста

Во однос на другите средства, загубата од оштетување се анулира ако имало промена во оценките кои се користени за утврдување на надоместувачкиот износ.

Загубата од оштетување се анулира само до висина на сметководствената вредност на средството која што не ја надминува истата вредност која би била утврдена, со нето депресијација доколку не се признаени загубите поради оштетување.

(j) Обврски за кредити

Обврските за кредити почетно се евидентираат според нето примените средства, намалени за трошоците за трансакцијата. Следствено на почетното признавање, обврските за кредити се прикажуваат по амортизирана вредност. Доколку некој кредит е исплатен пред периодот на достасаноста, секоја разлика помеѓу платената сума и искажаната книговодствена вредност на главнината веднаш се признава во Билансот на успех.

(к) Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврски кон добавувачите и останатите обврски се прикажуваат според набавната вредност.

(л) Акционерски капитал

(i) Дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврски во периодот кога се објавени.

(љ) Признавање на приходи

(i) Продадени стоки и обезбедени услуги

Приходите од продажба на стоки се признаваат во билансот на успех кога значителни ризици и полезности од сопственоста се пренесени на купувачот. Приходи не се признаваат доколку постојат значителни неизвесности околу наплатата или можното враќање на производите.

Приходите од телекомуникациски услуги ја сочинуваат фактурираната и проценетата вредност на телекомуникациските услуги. Приходите од домашен пазар се состојат првенствено од изнајмени линии на правни и физички лица, наплата за телефонски повици направени во државата и приходи од меѓународни повици кои потекнуваат од државата. Меѓународните приходи и трошоци за повици од странство кон Р.Македонија и трошоците за услуги обезбедени од меѓународните телекомуникациски оператори за повици од Р.Македонија кон земјите во странство се презентирани на бруто основа. Проценките се вклучени за предвидување на оној дел од приходите за кој што не била известена Групаацијата на крајот од периодот.

Фактурирањата за телефонски услуги се вршат месечно. Фиксните месечни

износи се фактурираат во месецот во кој настанале.

Таксите за инсталација која ја плаќаат претплатниците за инсталирање на нови телефонски линии и нови мобилни приклучоци се признаваат како приход во моментот кога е извршена инсталацијата.

Приходот од претплатени телефонски услуги се одложува за иден период кога всушност ќе се обезбедат овие услуги.

(м) Бенефиции за вработените

Групацијата во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок кои се пресметуваат според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместокот за хранарината, превоз и годишен одмор исто така се пресметува според локаното законодавство. Групацијата ги исплаќа овие придонеси кон Фондот на здравство и Пензискиот фонд на Република Македонија. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на билансот на успех во истиот период како и трошокот за плата. Групацијата не работи со ниедна друга пензиска програма или план за пост пензиски бенефиции и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Исто така, Групацијата нема обврска да обезбедува понатамошни бенефиции на тековните и поранешните работници.

(н) Данок од добивка

Данокот од добивка или загуба се состои од тековен и одложен данок. Данокот на добивка се признава во билансот на успех освен делот кој се однесува на ставки признаени директно во капиталот, во кој случај тој се признава во капиталот.

Тековниот данок е очекувана даночна обврска од оданочивата обврска за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка или стапката усвоена на денот на сочинувањето на билансот на состојба и евентуалното прилагодување на даночната обврска во однос на претходните години.

Одложениот данок се добива со користење на методата на обврски во билансот на состојба со што се обезбедуваат привремени разлики помеѓу сметководствените вредности на средствата и обврските заради финансиско известување и износите кои се користат заради оданочување. Износот на обезбедениот одложен данок е базиран на очекуваниот начин на реализација или порамнување на сметководствениот износ на средствата и обврските со користење на важечки даночни стапки или последователно усвоени даночни стапки на датумот на сочинување на билансот на состојба.

(њ) Споредбени информации

Со цел да се одржи конзистентност со презентацијата за тековната година, одредени ставки се рекласифицирани онаму каде што е соодветно за цели на споредба. Сепак, ваквите рекласификации не резултираат во значајни промени во содржината и формата на финансиските информации презентирани во финансиските извештаи.

1. Реализација

Во илјади денари	2002	2001
Телекомуникациски услуги за домашни фиксни линии		
-претплата, приклучок и останати такси	2,512,088	2,009,573
-приходи од сообраќај	5,520,193	4,719,373
Приходи од меѓународен сообраќај	1,983,797	2,850,405
Мобилни телекомуникациски услуги	5,589,758	4,257,175
Изнајмени линии и пренос на податоци	495,090	187,189
Останато	827,394	993,494
	16,928,320	15,017,209

2. Трошоци за вработените

Во илјади денари	2002	2001
Плати	1,137,587	1,022,849
Придонеси на плати	536,130	462,039
Бонуси	48,519	17,260
Останати трошоци за вработените	270,575	177,588
Капитализирани трошоци за вработените	(94,673)	(158,525)
	1,898,138	1,521,211

3. Останати расходи од работењето

Во илјади денари	2002	2001
Материјали и одржување	587,865	536,742
Услуги	679,699	537,816
Консултантски услуги	468,585	459,614
Расходи за сомнителни и спорни побарувања	421,355	342,096
Такси, давачки и локални даноци	462,516	287,749
Маркетинг и донации	524,509	355,993
Намалување на исправката на вредноста на инвестициите во тек	(9,145)	-
Зголемување/(намалување) на исправката на вредност на залихите до нето продажна вредност	(58,543)	685
Енергија	139,538	117,520
Аудио текст услуги	118,896	120,999
Закупнини	151,121	100,932
Осигурување	51,908	40,453
Набавна вредност на продадени стоки	767,115	618,278
Останато	184,021	65,095
	4,489,440	3,583,977

4. Нето расходи од финансирање

Во илјади денари	2002	2001
Расходи од камати	187,405	356,163
Приходи од камати	679,699	(24,844)
Банкарски такси и останати провизии	44,568	43,896
Нето негативни курсни разлики	28,835	319,317
Промена во пазарната вредност на вложувањата расположиви за продажба	7,631	-
Намалување на исправката на вредноста на вложувањата во акции расположиви за продажба	(70,530)	-
	131,214	694,532

5. Данок од добивка

(a) Признаени во билансот на успехот

Во илјади денари	2002	2001
Тековен данок		
Тековна година	759,442	665,958
Одложен данок		
Појава и анулирање на привремени разлики	156,900	10,994
Вкупен данок на добивка во билансот на успехот	916,342	676,952

(б) Усогласување на ефективната даночна стапка

Во илјади денари	2002		2001	
Добивка пред одданочување	7,093,619		5,925,957	
Данок на добивка	15%	1,064,042	15%	888,893
Расходи непризнаени за даночни цели	4.1%	295,813	1.1%	66,354
Даночно ослободени приходи	(2.6%)	(189,024)	-	-
Даночна бенифиција од 7,5% од данокот од добивка на МобиМак	-	-	(1.6%)	(96,670)
Даночни ослободувања непризнаени во билансот на успехот	(3.5%)	(254,489)	(3.0%)	(181,625)
	13.0%	916,342	(11.5%)	676,952

6. Материјални вложувања

Во илјади денари	Земји- ште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2002	5,236	3,221,092	20,132,180	2,831,260	832,565	27,022,333
Зголемувања	63	93,082	823,262	573,128	2,579,154	4,068,689
Пренос од инвестиции во тек	579	315,169	2,024,555	-	2,571,546	(231,243)
Намалувања	-	(1,027)	(1,478,594)	(77,015)	(25,492)	(1,582,128)
На 31 декември 2002	5,878	3,628,316	21,501,403	3,327,373	814,681	29,277,651
Амортизација						
На 1 јануари 2002	-	761,280	7,166,871	1,425,506	-	9,353,657
Амортизација за годината	-	71,196	1,190,421	268,334	-	1,529,951
Намалувања	-	(308)	(1,353,336)	(60,468)	-	(1,414,112)
На 31 декември 2002	-	832,168	7,003,956	1,633,372	-	9,469,496
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2002	5,236	2,459,812	12,956,309	1,405,754	832,565	17,668,676
На 31 декември 2002	5,878	2,796,148	14,497,447	1,694,001	814,681	19,808,155

7. Нематеријални вложувања

Во илјади денари	Софтвер	Концесија	Останато	Вкупно
Трошок				
На 1 Јануари 2002	895,645	154,757	5,184	1,055,586
Зголемувања	704,266	-	9,196	713,462
Пренос од инвестициите во тек	229,391	-	1,852	231,243
Намалувања	-	-	(3,925)	(3,925)
На 31 Декември 2002	1,829,302	154,757	12,307	1,996,366
Амортизација				
На 1 Јануари 2002	118,349	30,951	3,754	153,954
Амортизација за годината	267,614	30,952	1,388	299,954
Намалувања	(1,131)	-	(2,178)	(3,309)
На 31 Декември 2002	384,832	61,903	2,964	449,699
Сегашна вредност				
На 1 Јануари 2002	777,296	123,806	1,430	902,532
На 31 Декември 2002	1,444,470	92,854	9,343	1,546,667

8. Вложувања

Во илјади денари	2002	2001
Нетековни вложувања		
Вложувања во акции расположиви за продажба	143,359	218,115
Исправка на вредноста	(30,751)	(168,716)
	112,608	49,399
Во илјади денари		
Исправка на вредноста на 1 јануари	168,716	168,716
Намалување на исправката на вредност на вложувањата во акции расположиви за продажба	(70,530)	-
Отписи на вложувањата во акции расположиви за продажба	(67,435)	-
Исправка на вредност на 31 декември	30,751	168,716

9. Долгорочни заеми

Долгорочните заеми претставуваат заем одобрен на Камен Мост АД, кој е поврзана компанија.

10. Одложени даночни средства

Признаени одложени даночни средства

Одложените даночни средства се однесуваат на следните ставки:

Во илјади денари	2002	2001
Материјални вложувања	307,931	332,947
Побарувања	128,998	160,833
Вложувања и депозити во банки	9,754	75,644
Даночни средства	446,683	569,424
Нето даночни средства	446,683	569,424

11. Залихи

Во илјади денари	2002	2001
Материјали	501,155	601,580
Трговски цтоки	447,237	327,209
Исправка на вредност на залихите до нето продажна вредност	(401,570)	(380,397)
	546,822	548,392

Движење на исправката на вредност на залихите до нето продажна вредност

Во илјади денари	2002	2001
Состојба на 1 јануари	380,397	245,323
Расход во текот на годината	21,173	135,074
Состојба на 31 декември	401,570	380,397

Намалувањето на вредноста на залихите главно се однесува на материјали, резервни делови и ситен инвентар.

12. Побарувања од купувачи и други побарувања

Во илјади денари	2002	2001
Побарувања од купувачи		
-Странски	1,584,252	1,247,203
-Домашни	3,175,279	2,818,054
Побарувања од поврзани компании	335,874	211,704
Аванси дадени на добавувачи	17,977	116,605
Депозити во банки	71,591	296,589
Претплати и одложени приходи	54,021	47,813
Останато	101,968	93,127
Исправка на вредност за сомнителни и спорни побарувања	(891,477)	1,189,359
	4,449,485	3,641,736

Побарувања од поврзани компании претставуваат побарувања од Дојче Телеком АГ групацијата.

Движење на исправката на вредност за сомнителни и спорни побарувања

Во илјади денари	2002	2001
Исправка на вредност на 1 Јануари	1,189,359	1,200,340
Расход во текот на годината	421,355	342,096
Отписи	(719,237)	(353,077)
Исправка на вредност на 31 декември	891,477	1,189,359

13. Парични средства и парични еквиваленти

Во илјади денари	2002	2001
Депозити по видување	1,742,014	1,165,776
Благајна	338	198
	1,742,352	1,165,974

14. Капитал и резерви

Акциониот капитал се состои од следното:

Акционерски капитал

Во илјади денари	2002	2001
Обични акции	9,583,878	9,583,878
Златни акции	10	10
	9,583,888	9,583,888

Акционерскиот капитал се состои од една златна акција со номинална вредност од 9,733 МКД и 95,838,880 обични акции со номинална вредност од 100 МКД.

На 31 декември 2002 година, обичните акции на Компанијата мајка се во сопственост на:

Влада на Република Македонија	4,516,412	47.12%
Камен мост АД	4,887,778	51.00%
IFC - Меѓународна финансиска корпорација	179,698	1.88%
	9,583,888	

Златната акција со номинална вредност од 9,733 МКД е во сопственост на Владата на Република Македонија. Согласно член 21 од Статутот на компанијата сопственикот на златна акција има дополнителни права со кои се немаат стекнато сопствениците на обични акции.

Законска резерва

Групацијата издвојува законска резерва која се формира по пат на зафаќање од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и издвојува како процент утврден со статутот и не може да биде помал од 15% од добивката, се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина.

Дивиденди

До денот на изготвување на овие финансиски извештаи нема предложени дивиденди од страна на раководството.

15. Обврски за кредити

Во илјади денари	2002	2001
Нетековни обврски		
Необезбедени банкарски кредити	-	1,645,988
	-	1,645,988
Тековни обврски		
Тековен дел од необезбедени банкарски кредити	-	1,544,615
	-	1,544,615

Во 2002 година, Компанијата мајка предвреме ги отплати преостанатиот износ од обврски за кредити од ИФЦ во износ од 6.845.000 УСД и кредитите од ЕБРД во износ од 13.253.000 УСД и 9.792.000 ЕУР.

16. Обврски кон добавувачите и останати обврски

Во илјади денари	2002	2001
Обврски кон добавувачите		
-Домашни	467,518	281,984
-Странски	1,466,774	870,362
Обврски кон поврзани компании	181,918	217,241
ДДВ и обврски за социјално осигурување	185,544	69,455
Пресметани трошоци	192,774	129,978
Примени аванси	10,096	69,860
Одложени приходи	85,924	53,754
Обврски за плати	24,347	36,221
Останато	166,122	115,154
	2,781,017	1,844,009

Обврските кон поврзани компании претставуваат обврски кон Deutsche Telecom AG Групацијата.

17. Потенцијални и превземени обврски

Превземени обврски

Вкупниот износ на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2002 година изнесува МКД 283,289 илјади.

Потенцијални обврски

Постои процедура превземена од Уставниот суд на Република Македонија во врска со легалноста за наплатата на такси за фиксната телефонија. Во врска со ова Компанијата мајка направи измени на интерните акти во согласност со Законот и договорот за концесија во кои правото за наплата на оваа такса е јасно пропишана. Имајќи го во предвид горенаведеното и врз основа на добиениот правен совет, евентуалната одлука од Уставниот суд нема да има негативни финансиски импликации врз работата на Компанијата мајка и според најдобрите расположливи сознанија на раководството не се потребни никакви резервирања за ваквите импликации на 31 декември 2002 година.

18. Трансакции со поврзаните компании

Сите трансакции со поврзаните компании произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги, одобрување заеми и обезбедување на консултантски услуги. Износите на побарувањата и обврските се прикажани во соодветните белешки.

Приходите и расходите за годината завршена на 31 декември 2002 година со поврзаните компании од се следните:

Во илјади денари	Приходи	Расходи
Deutsche Telecom AG, Bonn	455,836	91,618
Matav Magyar Tavkozlesi Rt, Budapest	54,650	46,731
T-system Nova Gmbh	-	4,994
Телемакедонија	168	354,328
Stone Bridge	2,956	-
Westel 900	3,488	1,464

19. Претпријатија кои и припаѓаат на Групацијата

Контрола на Групацијата
Компанијата мајка поседува три подружници:

Подружници

	Земја каде е инкорпорирана	Процент на сопственост 2002	Процент на сопственост 2001
МобиМак	Македонија	100	100
Монтмак	Црна Гора	90	90
Ц&Ц	Македонија	100	-

Монт Мак АД Подгорица располага со хотел во Црна Гора, Федеративна Република Југославија. Раководството на компанијата Мајка одлучи да ја отуѓи оваа подружница во блиска иднина и затоа таа е исклучена од консолидацијата во овие финансиски извештаи и е класифицирана како вложување расположиво за продажба.

20. Финансиски инструменти

Изложеноста на кредитниот ризик, каматниот ризик и валутниот ризик произлегуваат од нормалните услови на работење.

(i) Кредитен ризик

Групацијата не бара обезбедување во поглед на финансиски средства.

До денот на составување на Билансот на состојба немаше значајна концентрација на кредитен ризик. Максималната изложеност на кредитниот ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во Билансот на состојба.

(ii) Каматен ризик

Групацијата нема политика за заштита од ризикот на каматна стапка.

(iii) Валутен ризик

Групацијата се изложува на валутен ризик при продажби и набавки, кои се деноминирани во валута различна од МКД. Девизните средства со кои што работи Групацијата се претежно американски долари, Швајцарски франци и евра.

Групацијата не употребува инструменти за заштита од валутниот ризик.

21. Последователни настани

По датумот на составување на билансот не се случиле настани од материјално значење, кои треба да се прикажат во финансиските извештаи.

22. Усогласување според US GAAP

Косолидираните финансиски извештаи на Групацијата се изготвени според меѓународните сметководствени стандарди кои во одредени аспекти се разликуваат од US GAAP. Главните разлики помеѓу MSS и US GAAP се прикажани подолу заедно со објаснувања на корекциите кои влијаат на консолидираната нето добивка и вкупниот капитал на 31 декември 2001 и 2002 година.

Во илјади денари	2002	2001
Нето добивка		
Нето одложен приход признаен на платените такси за инсталирање - одложен на почетокот и признаен во текот на просечниот век на користење	156,600	293,000
Капитализација на каматата на инвестициите во тек во согласност со Финансиско сметководствениот стандард 34	8,100	17,340
Исправка на вредноста	(62,260)	-
Вкупно зголемување на нето добивката	102,440	310,340
Капитал		
Корекција на почетната состојба на задржаната добивка за кумулативниот ефект од промената на политиката за одложување на приходите	(1,606,660)	(1,917,000)
Корекција на задржаната добивка во тековниот период	102,440	310,340
Нето намалување на задржаната добивка	(1,504,220)	(1,606,660)

